

Scala der Nederlandse Leghornkrielen

Het heeft lang geduurd eer de Leghornkrielen typische miniaturen van hun grote naamgenoten waren. Tot dat moment ontbrak het deze dwergen dan ook aan populariteit. Dit was overigens geen wonder, want de naam alleen maakt niet het ras. Hiervoor komt veel meer kijken. De rasvorm is de minste vereiste om de naam aan een ras te geven.

Men heeft destijds dan ook om het type te kunnen vastleggen gebruik moeten maken van grote Leghorns om dit ras te kunnen creëren en hierdoor is men er inderdaad in geslaagd om krielen te brengen, die men op het eerste gezicht direct als Leghornkrielen herkent.

Dat het met de verbreiding van meerdere kleurslagen niet zo voorspoedig is gegaan blijkt heden ten dage nog, want welke kleurslagen in de Nederlandse Leghornkrielen zien we met de regelmaat van de klok in de kooien? Grote populariteit hebben bij voorbeeld de zwarte verworven en naast deze kleurslag zien we uiteraard ook nog wel eens blauwe dieren, die het echter niet wat het type betreft tegen de zwarte moeten afleggen, maar veelal vanwege kleurmoeilijkheden.

Patrij's Leghornkrielen lijden ook maar

Een paartje vrijwel ideale witte Leghornkrielen

een pover bestaan en de eens zo geliefde witte komen, althans wat de Nederlandse uitvoering betreft, ook nog maar zeer weinig voor. In de overige variëteiten wordt wel eens een exemplaar geschouwd, doch verbreid zijn deze kleurslagen zeer zeker niet.

De eerste pogingen om Leghornkrielen te maken dateren reeds van het einde van de vorige eeuw. Die werden toen ondernomen door een zekere mr. Jones, een Engelse krielhoenderliefhebber, die probeerde om buff Leghornkrielen te fokken en daarin ook ten dele slaagde. Van zijn stam bleef evenwel niets over, zodat men wel mag aannemen, dat hij zijn doel uiteindelijk niet wist te bereiken. Nu had deze man ook moeilijk een zwaarder fokprobleem ter hand kunnen nemen dan juist Leghornkrielen in de kleurslag buff, want geschikt fokmateriaal om een dergelijke variëteit te maken was vrijwel niet beschikbaar. Dit wordt nog eens bevestigd door het feit, dat we vandaag de dag slechts zeer zelden een diertje in deze kleurslag zien. In Duitsland zijn ze wel; nog niet denderend van kwaliteit, maar ook slechts sinds enkele jaren erkend. Voor de fok van buff Leghornkrielen heeft men de thans vrijwel uitgestorven Nankingkrielen gebruikt, doch de nakomelingen hieruit zijn nimmer juist van kleur geweest. Ze hadden altijd min of meer zwarte aanslag in de staart, een fout die vrijwel niet was weg te fokken.

Meer succes had men later met de creatie van de zwarte variëteit, zowel als met de witte. Niet alleen had men voor de creatie van die krielen en kleurslagen meer geëigend krielmateriaal voorhanden, doch deze kleuren leverden ook niet zoveel moeilijkheden op in de fokkerij.

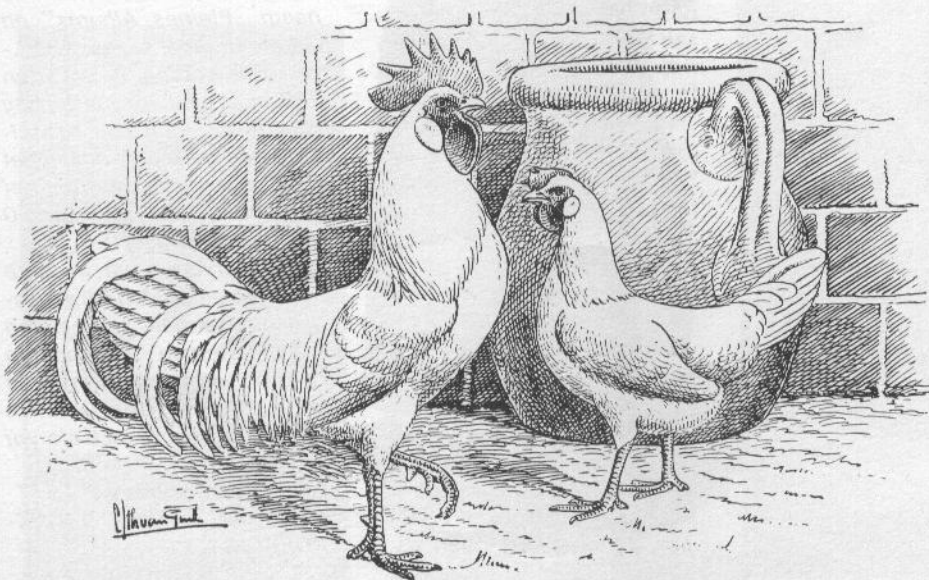
In eerste instantie zijn vooral de witte Leghornkrielen vrij algemeen ter hand genomen en zij werden uitgebracht in vrijwel geheel West-Europa. De diertjes waren mooi klein en het enige wat toen nog aan de haantjes ontbrak was een mooie volle staartbevedering, de sikkels waren vrij kort en te weinig gebogen.

Hier te lande was het wijlen de heer A. Hoogendijk te Vlaardingen, die na met succes de zwarte Hollandse Witkuifkrielen te hebben gebracht, ook de creatie van de witte Leghornkrielen ter hand nam en waarin hij binnen enkele jaren heel wat bereikte. Hij moet voor zijn schepping in hoofdzaak grote witte Leghorns en witte Oud-Engelse Vechtkrielen gebruikt hebben. De hennetjes vertoonden direct al, althans voor het merendeel, een goed type en waren bovendien in het bezit van het zo zeer gewenste omvallende kammetje.

Het is een merkwaardige zaak, dat deze kleurslag na een aanvankelijke populariteit bij de fokkers gaandeweg in aantal terugliep en heden ten dage is het zo, dat men witte exemplaren van de Leghornkrielen al even weinig tegenkomt als vogels van de grote naamgenoten. De witte zijn geheel en al overvleugeld door de zwarte, die op vrijwel geen grote of kleine tentoonstelling ontbreken. De zwarte Leghornkrielen zijn in Duitsland ontstaan en de dieren die we nu in de kooien zien, zijn vrijwel allemaal van Duitse origine. Weliswaar is de Duitse Leghornkriel enigszins afwijkend van type, doch dit manifesteert zich bij de enkelkleurige vrijwel niet, waardoor de Duitse Leghornkrielen zonder bezwaar als Nederlandse gepresenteerd kunnen worden.

Raseigenschappen

Wat de raseigenschappen betreft vormen de kopversierselen ook een zeer belangrijk onderdeel, daar zij mede het rasstempel op het geheel drukken. Zij dienen voldoende ontwikkeld te zijn, daar anders het Leghorn-cachet volkomen ontbreekt.

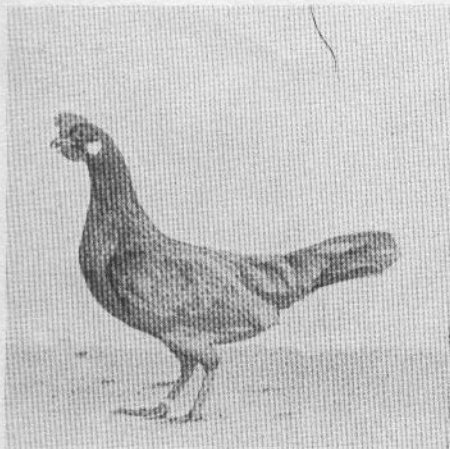
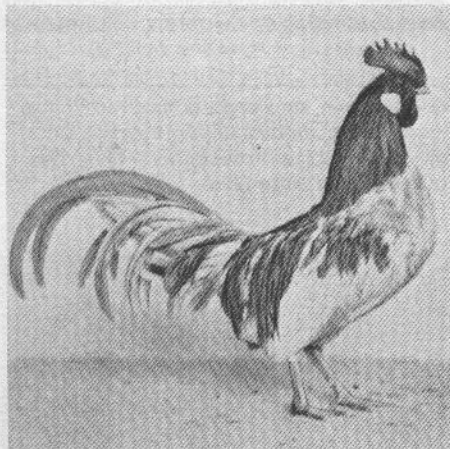

Bij het haantje moet de kam stevig rechtop staan en van achteren enigszins de buiging van de nek volgen, terwijl de hen een vlot, maar één kant vallend kammetje, zonder valse vouw, moet vertonen.

De oren zijn langwerpige van vorm en wit van kleur zonder het minste rood. Bij jonge dieren wil het nog wel eens voorkomen, dat de oren neigen naar de crème-kleur, iets wat bij het ouder worden meestentijds verdwijnt. Uitgesproken gele oren, die we ook nog wel eens tegenkomen kunnen natuurlijk niet getoleerd worden. De kinlellen van voldoende lengte hangen zonder vouwen of rim-pels af.

Punten, waarop bij de Leghornkrielen alle acht geslagen moet worden zijn naast de beenlengte de beenkleur. Zowel te lange als te korte poten schaden de totaalindruk. We willen nadrukkelijk stellen, dat te korte poten nog erger zijn dan iets te lange, want dieren met dit euvel

De man, die aan het einde van de jaren dertig het eerst blauwe Leghornkrielen in Nederland uitbracht was wijlen de heer Ernst Ostermann. Naast Leghornkrielen heeft hij ook andere rassen in de blauwe kleur gebracht. Dat de heer Ostermann het al een heel eind gebracht had met deze nieuwe kleurslag bewijzen deze foto's. Deze dieren zouden ook heden ten dage nog kunnen meekomen.

maken een plompe indruk zonder enige élégance.

Een diepgele beenkleur is bij alle variëteiten van dit ras gewenst, doch nog niet zo heel gemakkelijk te bereiken. Bij de witte krielen van dit ras is de gele kleur der benen niet zo gemakkelijk te combineren met de hagelwitte kleur van het gevederte. Dieren van deze kleurslag, die mooie gele benen laten zien, zullen vrijwel altijd een romig gele kleur in het gevederte laten zien. Deze roomkleur komt vrijwel altijd voor bij jonge dieren, doch heldert meestal op bij het ouder worden. Echter gaat dan ook de beenkleur aan intensiteit verliezen, meestal een gevolg van het regelmatig en straf leggen. Bij de zwarte is het verkrijgen van een zuiver geel been, vooral bij de hennetjes, een onderdeel dat veel moeite kost. We komen hierop later nog terug.

De vleugels dienen goed aangetrokken gedragen te worden, iets waaraan vooral de haantjes nog wel eens mank gaan. Verdwerigde hoenders hebben over het algemeen de neiging om wat lange vleugels te vertonen en dit is zeer zeker het geval bij de Leghornkrielen. Vaak komt het voor, dat de punten van de vleugels voorbij het lichaam steken; ook weer een mankement dat aan het geheel veel afbreuk doet. De staart wordt enigszins gespreid gedragen.

Naast de zwarte en de witte zien we ook nog wel eens blauwe Leghornkrielen, die echter zelden juist van kleur zijn. Zij zijn meestentijds of muisgrijs van kleur of te donker. Het juiste duivenblauw wordt slechts zelden gezien. Ook deze kleurslag heeft vaak pootkleurmankementen, vooral de hennen. De patrijs Leghornkrielen

Om te laten zien hoe de witte Leghornkrielen in het midden van de jaren dertig er uit zagen plaatsen we deze foto. Men zal het met ons eens zijn, dat men reeds een heel eind gevorderd was met de verdwering van de Leghorn. Uiteraard is er nog wel wat op het dier aan te merken. De stelling is bij voorbeeld veel te hoog, terwijl ook de staartontwikkeling er nog niet was.

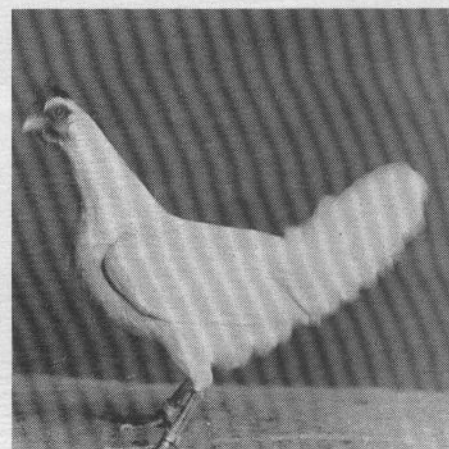
bestaan reeds gedurende een reeks van jaren, doch hebben nimmer veel liefhebbers weten aan te trekken. Buiten deze kleurslagen zijn er ook nog andere, zoals buff, zwartbont en zilverpatrijs, doch hiervan zien we nimmer veel dieren. Voorlopig zullen de zwarte, welke in type en algemeen voorkomen een voorsprong op de andere kleurslagen van dit krielras hebben, wel de belangrijkste variëteit blijven en ook de meeste kans op blijvend succes hebben, daar ze meer dan de andere kleurslagen de gelegenheid bieden alle aandacht aan type en kopversierse-len te geven.

Diverse kleurslagen en hun eigenschappen

Zoals we reeds eerder in deze bijdrage vermeld hebben, hebben de Leghornkrielen moeilijkheden, die bij alle kleurslagen gelijk zijn. Doch er zijn er ook, die speciaal aan de kleurslag gebonden zijn. Moeilijkheden, die overal gelijk lopen is de kleur van de oren. Deze moet hagelwit zijn, maar gaat in vele gevallen over naar een lichtgeel of hardgeel. Als het laatste het geval is, dan is er sprake van een lelijke fout, doch als de oren lichtgeel zijn, dan is de zaak niet hopeloos en bij het ouder worden van de dieren zal de kleur meestentijds wel verbeteren. Bij het samenstellen van de foktomen is het zaak geen dieren met uitgesproken gele oorkleur in de toom op te nemen.

Om bij de kop te blijven willen we ook nog op een andere vaak onaangename zaak wijzen. Bij de hennetjes moet namelijk het kammetje vlot naar één kant vallen, zonder dat er „een slag“ in de kam zit, d.w.z. dat deze eerst naar de ene en dan naar de andere kant valt. Voor een dergelijke fout zal zeker de keurmeester op een

Het is altijd nog gemakkelijker een goede hen te fokken dan een behoorlijke haan. Deze hen stamt uit dezelfde tijd als het vorige haantje. Deze hen kwam reeds dichterbij het ideaalbeeld.

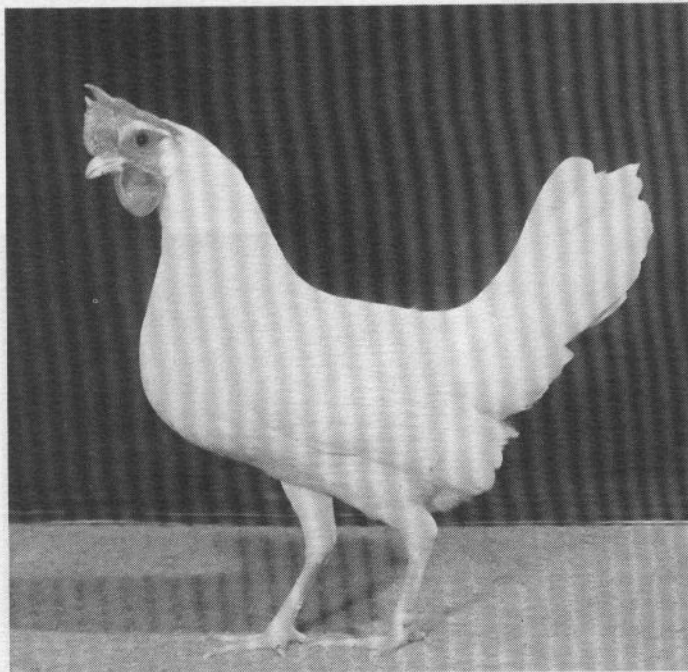
tentoonstelling bestraffend moeten optreden. Bij jonge dieren wil vaak het kammetje niet direct vallen, doch vaak wordt dit beter bij het ouder worden en bij de aanvang van de leg. Blijft echter de kam bij een hen rechtop staan, dan ontbreekt aan de kop, zoals we reeds schreven, het Leghorn-cachet. Naar onze mening zijn deze hennen minder geschikt om hennen van te fokken. Daarentegen kan men er wel goede hanen van verwachten, aangezien een haan een staande kam moet hebben. Hanen gefokt uit dergelijke hennen hebben meestentijds een zeer stevige kam op een goede basis. De andere moeilijkheden zijn per kleurslag verschillend.

Wit

De witte Leghornkrielen van de Nederlandse standaard hebben wel eens veel meer in de belangstelling gestaan. We kunnen ons nog heel goed herinneren, dat toen we de eerste stappen in de pluimveewereld zetten, er zelfs op kleinere tentoonstellingen aardige klassen van deze kleur te zien waren. Ook de kwaliteit mocht er in die dagen best zijn. Langzamerhand zijn echter de witte Leghornkrielen teruggedrongen en hebben plaatsgemaakt voor de kleurslag zwart, die men vroeger even weinig zag als nu de witte.

Wat de reden van deze teruggelopen

Dat ook de laatste jaren, te hooi en te gras, een goede witte Leghornkriel in de kooien gebracht werd wordt wel bewezen door deze foto. Een jaar of tien geleden won dit fraaie hennetje op de Gooise Dwerghoendersshow te Hilversum.

populariteit is is moeilijk aan te geven. Men kan niet zeggen, dat deze kleurslag het slachtoffer geworden is van de gemakzucht van de fokkers. Witte dieren moeten namelijk voor de show gewassen worden. Dit kan echter zeer zeker de reden niet zijn, want we zien nog altijd grote klassen Wyandottekrielen in de kleurslagen wit en columbia, ook dieren die „onder de douche” moeten als zij naar een schoonheidswedstrijd gaan! Neen, een werkelijke reden is niet aan te wijzen. Misschien echter heeft het gezeten in de moeilijkheden, die toch nog bij deze enkelkleurige dieren opduiken. We betwijfelen het, omdat dezelfde fouten kunnen kleven aan andere witte geelbenige hoenders, die echter nog wel volop in de schijnwerper staan.

Bij het fokken van de witte kleurslag lette men er vooral op, dat de gele tint in het gevederte van de hanen vermeden wordt, daar deze fout niet gemakkelijk weg te fokken is. Fokt men toch van dergelijke hanen, dan zullen ook de hennen in het nakomelingschap meer of minder behept zijn met deze gele kleur. De dieren moeten derhalve krijtwit van kleur zijn. Beide geslachten zijn heel goed uit één toom te fokken. Men houde de dieren bij het doorruien en vlak daarna uit de brandende zonnestralen. Voor alle zekerheid vermijde men ook de voeding van maïs voor en tijdens de rui. Aan de beide laatste adviezen moet men echter niet al te veel waarde hechten, aangezien het optreden van crème of geel in het gevederte een zaak van erfelijke aanleg is. Zon en maïs kunnen, althans naar onze mening, deze zaak wel wat verergeren.

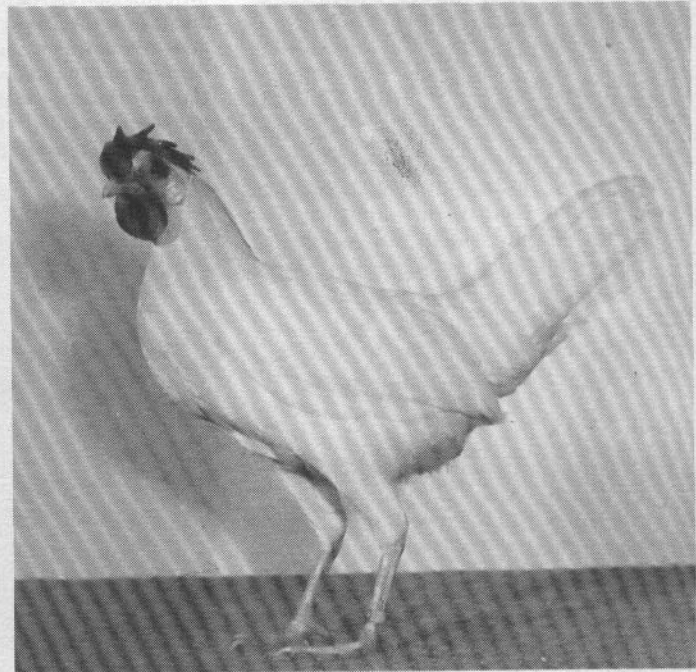
Voor zover we een enkel maal witte Leghornkrielen zien valt het ons op, dat vaak de hanen een slechte kamformatie heb-

ben. Het gebeurt maar al te vaak, dat er één of twee tanden in de kam ontbreken. Dit ontsiert prompt de kop. Niet alleen in ons land komt dit euvel voor, ook in Duitsland is het ons al eens opgevallen. Alhoewel witte Leghornkrielen enkelkleurige vogels zijn kan toch de combinatie van kleuren zeer fraai zijn. We bedoelen dan de rode kam, kop en lellen, het witte gevederte en de diepgele poten en bek. Op dit laatste komt het echter aan. Jonge witte dieren hebben meestentijds wel de juiste pootkleur, doch deze zal na het aanvangen van de leg gauw wat lichter worden. Naast het iets lichter worden van de beenkleur is er echter ook het voordeel, dat de romig witte kleur van het jeugdkleed verdwijnt. Een verstandige keurmeester zal bovendien begrijpen, dat een oude hen, die volop gelegd kan hebben, niet meer die intensieve beenkleur kan hebben. Het is een overbekende zaak, dat een dier er bij het ouder worden niet fraaier op wordt.

Zwart

Men is gauw geneigd te denken, dat een zwarte kip zich gemakkelijk laat fokken. Er zijn echter moeilijkheden, want het verkrijgen van helder gele benen onder een zwarte kip valt nog niet zo mee. Vooral komt deze moeilijkheid bij de hennen om de hoek kijken; een haan met fraai oranje-gele benen is nu niet zo'n bijzonderheid. Vele hennen tobben echter met zwarte aanslag op de poten, ja soms met

Ook deze hen, alhoewel iets hoog van stelling, mocht er voor de kleurslag wit best zijn. Dit dier wist de prijzen in de Leghornkrielen weg te halen op de Gelre-Show.

groenachtige poten.

Alhoewel het heel goed mogelijk is om goede hanen en hennen uit één foktoom te halen kan het geen kwaad om een aparte hanen- en een afzonderlijke hennefoktoom samen te stellen. Voor de fok van goede hanen neemt men dan een haan, die een standaardmatige been- en snavelkleur bezit, fraai groenglanzend van kleur is en buitendien in het type alle eigenschappen van de Leghorn laat zien. Aan zo'n haan moet men hennen paren, die tot in het dons diepzwart zijn en uiteraard verder ook weer de kenmerken van het ras laten zien. Een fraaie pootkleur bij de hennen zou voor de fok van goede hanen wel zijn aan te bevelen, doch een gebiedende eis is het zeker niet, omdat hanen die uit zo'n paring geboren worden toch allemaal de juiste pootkleur zullen bezitten. Zonder bezwaar kan men dus in de hanenfoktoom een hen zetten met kleurmankementen in de poten, mits zij echter in de andere onderdelen aan de eisen voldoet.

Bij het samenstellen van de hennenfoktoom kiest men een haan, die oranje-gele poten heeft. Grijs in het onderdons of wit aan de staartwortel of in de pennen is voor dit doel ook een bijkomstige zaak. Uiteraard moet zo'n dier in de overige kenmerken wel „up-to-date” zijn. De hennen in deze foktoom behoeven niet glanzend van kleur te zijn, want als men

bij beide geslachten een groenglanzend zwarte kleur heeft, kan dit rode veren in de hals of op andere plaatsen tot gevolg hebben.

Het fokken met twee tomen is niet noodzakelijk, want er zijn fokkers, die met één foktoom bevredigende resultaten bereiken, maar zij zullen hierbij de eisen van gele poten en een donker onderdons maar met moeite onder de knie krijgen.

Voor fokkers, die geen plaats hebben voor twee foktomen is er ook nog de mogelijkheid om bij hennen gedurende enige weken een uitgesproken hanenfokhaan en later gedurende een tijd een hennenfokhaan te plaatsen. Wanneer men bij het verwisselen van de hanen de eieren gedurende veertien dagen niet verzamelt, kan men er verzekerd van zijn, dat de zaak niet door elkaar loopt. Weliswaar zal het aantal dieren, hieruit geboren, dat aan de eisen van tentoonstellingshaan of -hen voldoet, niet zo hoog zijn als uit uitgesproken samengestelde foktomen, doch men heeft toch een gereede kans voldoende standaardmatige dieren te krijgen.

Het bovenstaande kan dus een oplossing zijn om van aangeslagen benen af te komen met behoud van de gewenste groenglanzende zwarte kleur bij beide geslachten.

Blauw

Niet zo veelvuldig zien we de blauwe Leghornkrielen. Kleurmankementen in het gevederte kunnen hiervan de oorzaak zijn, want het is een zeer bekend feit, dat blauwe hoenders niet gemakkelijk te fokken zijn. Op de wijze hoe men het beste goede blauwe tentoonstellingshoenders kan fokken willen we nu niet ingaan, aan-

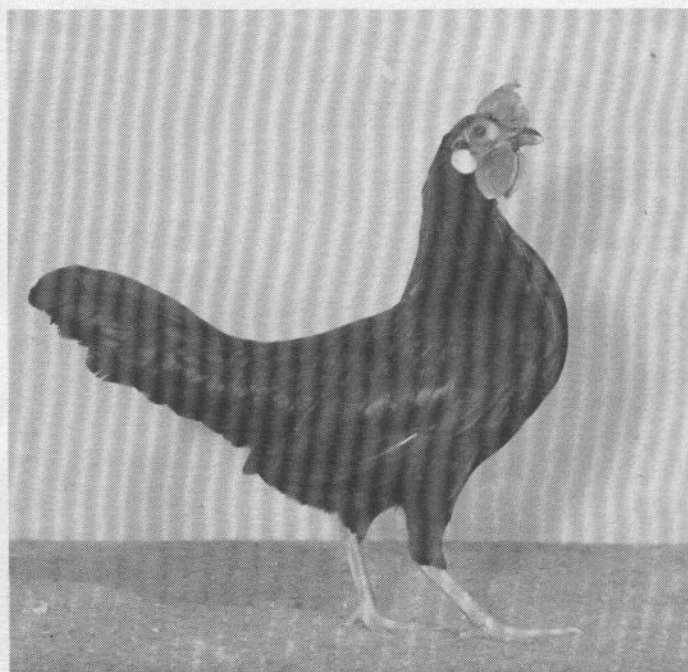
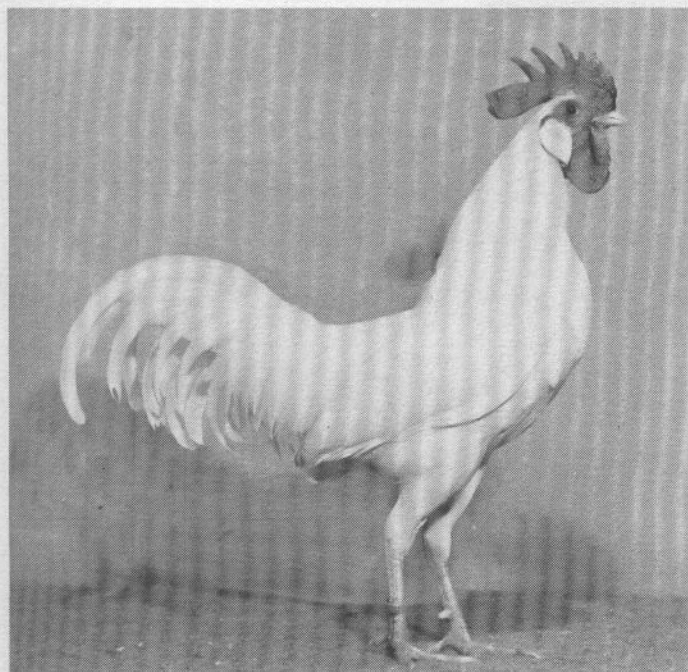
gezien we deze materie in het afgelopen jaar reeds tweemaal hebben behandeld. De moeilijkheden en de wijze van fokken liggen bij ieder blauw ras hetzelfde. Ook bij deze kleurslag kunnen verkeerde beenkleuren optreden, zoals aangeslagen poten en groene beenkleur. Omdat goed blauw gefokt wordt met behulp van de zwarte kleurslag kunnen de regels, die wij gaven bij de kleurslag zwart ook hier zeer goed dienen.

Roest, vooral in de halzen en het zadelbehang van de hanen, is een zeer hatelijke zaak en we adviseren noch van hennen noch van hanen met roest in het gevederte te fokken. Om het roest kwijt te raken kan het inbrengen van een witte Leghornkriel, liefst een hen, uitkomst brengen. We raden aan liever geen haan te gebruiken, daar veel witte hanen niet geheel wit zijn en het crèmekleurige gevedertje van witte hanen, evenals het roest berusten in feite op dezelfde factor.

Patrijs

Patrijs Leghornkrielen zijn er nog nooit goed ingekomen. Wanneer we ze zien, dan zijn meestentijds de hanen het beste van kwaliteit, alhoewel in geen kleurslag meer crèmekleurige of gele oren voorkomen. De hennen tobben al met dezelfde moeilijkheden als onze patrijs Hollandse Krielen, namelijk dat van een pepering weinig sprake is en klontering gaat optreden. Om goede hennen en hanen te fok-

De heer J. H. Langelaar te Haarlo is een bekend en enthousiast fokker van zwarte Leghornkrielen. Dit bijzonder mooie hennetje van hem wist het op een „Oneto”-tentoonstelling tot een U. te brengen.

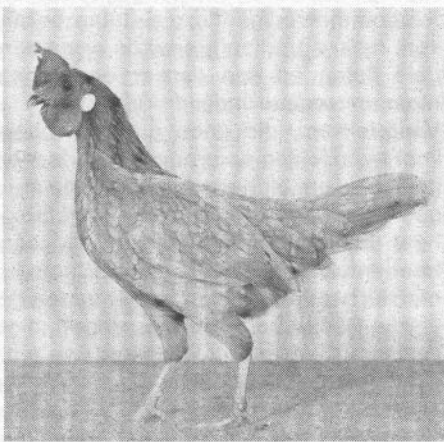

ken adviseren we bij deze kleurslag gebruik te maken van afzonderlijke hanen en hennenfoktomen. Voor de hennenfoktoom kieze men hennen, die wat de tekening van het patrijs betreft zoveel mogelijk aan de standaard beantwoorden. Aan dergelijke hennen wordt dan een haan gepaard met enige rode tekening in de borst. De borst moet overigens volgens de standaard zwart zijn. Voor de fok van goede hanen neme men een standaardmatige haan, die gepaard wordt aan hennen, die veel te donker zijn, d.w.z. vrijwel geen pepering in de rug laten zien, dus geklonterd zijn, de zogenoemde „roeruggen”.

Zoals men weet wordt bij de hanen fraai oranje-rood-goudgeel in hals- en zadelbehang geëist; het zadelbehang moet vooral fraai harmoniëren met het halsbehang. Op deze plaatsen dient het dier krachtig getekend te zijn. De hennen moeten de fijne pepering laten zien en iedere zweem van rood op de vleugels moet ontbreken.

De zilverpatrijs Leghornkriel zien we vrijwel niet en wanneer we deze zien merkt men, dat met dezelfde moeilijkheden als bij patrijs wordt getobd. Om uit deze moeilijkheden te komen gelden ook weer

Ook de heer H. J. Witbreuk te Haaksbergen heeft zijn sporen op het gebied van de Leghorn-krielenfokkerij ruimschoots verdiend. Dit is een haantje van hem. De kamformatie van dit dier vinden we helaas niet te loven.

Eén van de beste blauwe Leghornkrielen, die na de oorlog in de kooien werd gebracht. Kop, type en kleur buiten kijf.

vrijwel dezelfde regels als hiervoren omschreven, d.w.z. als hennenfokhaan neme men een haan met enige witte tekening in de borst, terwijl de hanenfokken ook weer een dier mag zijn met veel zwart in de rug.

Overige kleurslagen

Op de andere kleurslagen, die we zelden zien zullen we niet diep ingaan. Een enkel keer zien we een buffkleurig dier, bij welke kleurslag het de kunst is om een egaal gekleurd dier te fokken, zonder tweekleurig te zijn. Bovendien dient de goudgele kleur ook te vinden te zijn in het

onderdons, dus tot op de huid. Sinds een enkel jaar zien we ook zwartbonte Leghornkrielen verschijnen. Deze nog zeer nieuwe kleurslag zullen we niet blootstellen aan al te veel kritiek, want men kan ineens niet alles van zo'n creatie verwachten. Als we wat zouden zeggen, dan is het dat de bontverdeling wat beter zou kunnen.

Bij Leghornkrielen kan men niet spreken van een betrouwelijk ras. Het zijn en blijven vliegers, doch het zijn dan uiteraard wel zeer levendige dieren. Broedseheid komt bij dit ras niet veel voor en worden ze broeds, dan zijn de hennen meestentijds niet betrouwbaar als broedhen. Wat de eierproductie der Leghornkrielen betreft mag men zeggen dat deze gunstig is. De eieren, welke wit zijn, zijn van voldoende grootte, terwijl ook het aantal zeer bevredigend is. Alleen hierom al zijn de Leghornkrielen voor de liefhebber zeer aan te bevelen.

C. AALBERS

Ook dit hennetje komt uit de stal van de heer Witbreuk en gooide jaren geleden hoge ogen op de Gooise Dwerghoendersshow te Hilversum. We zouden willen zeggen „Geen wonder”.

(Foto's C. Aalbers)

